

Олена РЄЗНІК,
(Кремінна, Україна)

**МЕТОДИКА ПОЧАТКОВОГО ВИКЛАДАННЯ ГРИ НА БАЯНІ
П. СЕРОТЮКА У КОНТЕКСТІ ПЕРШОГО УНІВЕРСАЛЬНОГО
ЗАКОНУ ДІАЛЕКТИКИ: ВЗАЄМНОГО ПЕРЕХОДУ
КІЛЬКІСНИХ ЗМІН У ЯКІСНІ**

На сучасному етапі розвитку пізнання з'явилась тенденція взаємодії наук – використання методів одних наук в інших, тобто взаємообмін. Процес об'єднання цих методів в єдине ціле і стирання меж між ними називається інтеграцією. Методика початкового викладання гри на баяні П. Серотюка співзвучна з першим універсальним законом діалектики: взаємного переходу кількісних змін у якісні. Діалектика – це сучасна загальна теорія розвитку всього сущого [4, 213]. Методика початкового викладання гри на баяні П. Серотюка – це теорія розвитку музичних здібностей дитини. Закон діалектики: взаємного переходу кількісних змін у якісні – розкриває внутрішній механізм переходу до нової якості, відповідаючи на запитання, як, яким чином відбувається цей розвиток [4, 218].

Для того, щоб охарактеризувати процес взаємопроникнення методики початкового викладання гри на баяні П. Серотюка цим законом, необхідно розкрити зміст таких філософських категорій: якість, кількість, міра і стрибок. Якість – це те, що характеризує даний предмет як такий, що відрізняє його від інших предметів. Щоб знайти якісну особливість предмета необхідно знати його конкретний зміст і його властивості. Враховуючи те, що методика П. Серотюка розрахована на початковий курс навчання для дітей 6-8 років, то категорією «якості» слід визначити здобуття дитиною навичку координації рухів обох рук, тобто одночасного виконання двома руками. Пізнання якості завжди починається з пізнання окремих властивостей предмета. Категорія «кількості» є універсальною

логічною категорією, необхідною сходинкою пізнання якості. Кількість – це визначеність у межах даної якості [4, 217].

Для досягнення категорії «якості» в своїй методиці П. Серотюк пропонує поетапне здобуття виконавських навиків за допомогою декількох диференційних методів, які слід і розглядати як кількісні зміни. Перша кількісна зміна – «гра з показу» правою рукою «вправ-картинок» з підтекстовками. Друга кількісна зміна – вивчення нот і читка висоти звуків. Третя кількісна зміна – вивчення тривалостей і запис ритму. Четверта кількісна зміна – вивчення системи розташування звуків на правій трирядній клавіатурі баяна. П'ята кількісна зміна – гра правою рукою на баяні по нотах у дуеті з викладачем. Шоста кількісна зміна – вивчення розташування басових звуків на лівій клавіатурі баяна з «готовими» акордами. Сьома кількісна зміна – гра лівою рукою на баяні по нотах у дуеті з викладачем [1; 2; 3].

Єдність, взаємозв'язок і взаємозалежність якості і кількості виражаються в понятті міра. Міра – це межа кількісних змін, в рамках якої предмет залишається тим, чим він є, не змінюючи своєї якості як сукупності корінних його властивостей. Стосовно міри кількісних змін своєї методики П. Серотюк зазначає: «Педагог сам має вирішувати, коли і «яку дозу» матеріалу давати учням для освоєння» [3, 4].

Важливою категорією в розумінні закону взаємного переходу кількісних змін у якісні є стрибок. У діалектиці взаємозв'язку кількісних і якісних змін стрибок означає перехід від старої якості до нової. З метою формування початкового навичку одночасного виконання двома руками на баяні П. Серотюк пропонує використовувати простенькі двоступеневі мелодії, вивчення яких він рекомендує в такій послідовності: виконання мелодії правою рукою, виконання мелодії лівою рукою в басовому ключі, з'єднання мелодії двома руками.

Необхідно наголосити і на тому, що з виникненням якісних відмінностей у ході кількісних змін спостерігається і зворотній процес:

якісні зміни приводять до нових кількісних властивостей. Дійсно досягнення навичку одночасного виконання двома руками на баяні для баяніста-початківця є якісною зміною. Проте, щоб оволодіти всіма аспектами виконавства на баяні, необхідно набути таких навичок, як-то: використання різноманітних штрихів, артикуляції, всієї динамічної палітри звукових властивостей баяна та різних прийомів гри. Поступове оволодіння вищерозглянутими навичками зумовить нові кількісні зміни у розвитку учня-баяніста. А вміле інтегративне їх використання обумовить нову якісну зміну більш вищого рівня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рєзнік О. План-конспект відкритого уроку-апробації на тему: «Практичні результати впровадження методики П. Серотюка з баяністами-початківцями у контексті першого універсального закону діалектики: взаємного переходу кількісних змін у якісні». – Кременна, 2015. – 16 с.
2. Серотюк П. Баян. Азбука віртуоза: Навчальний посібник для юних баяністів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 48 с.
3. Серотюк П. Баян. Перша зустріч. Школа гри: Навчальний посібник для юних баяністів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 120 с.
4. Філософія: Навч. посіб. / Л. В. Губерський, І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко та ін.; За ред. І. Ф. Надольного. – 7-ме вид., стер. – К.: Вікар, 2008. – 534 с.